

1039. BORSODI L. László: *Harmadnapon*. [Prózavers.] = Székelyföld, 1/37. p.
1040. BORSODI L. László: *A lakónegyed angyalai*. [Prózavers.] = Székelyföld, 1/39. p.
1041. BORSODI L. László: *Mint a fák*. [Prózavers.] = Székelyföld, 1/35–36. p.
1042. BORSODI L. László: *A nagy találkozás*. [Prózavers.] = Székelyföld, 1/36. p.
1043. BORSODI L. László: *A nagy tó*. [Prózavers.] = Székelyföld, 1/35. p.
1044. BORSODI L. László: *Nem repül*. [Prózavers.] = Székelyföld, 1/40. p.
1045. BORSODI L. László: *Routine*. [Prózavers.] = Székelyföld, 1/37. p.
1046. BORSODI L. László: *Tereink*. [Prózavers.] = Székelyföld, 1/40–41. p.
1047. BORSODI L. László: *Az udvar*. [Prózavers.] = Székelyföld, 1/38. p.
1048. BORSODI L. László: *Varjak a kertben*. [Prózavers.] = Székelyföld, 1/39. p.
1049. DARÁNYI Sándor: *Bond a Nyugatiban*. [Prózavers.] = Mozgó Világ, 2/40–41. p.
1050. DOBAI Lili: *Angyal a fán*. (Esszé-novella.) = Vigilia, 1/46–53. p.
1051. HEROLD Eszter: *éva*. [Prózavers.] = Műhely, 1/3. p.
1052. HEROLD Eszter: *félt az ég*. [Prózavers.] = Műhely, 1/29. p.
1053. HEROLD Eszter: *pergamén*. [Prózavers.] = Műhely, 1/29. p.
1054. NEMES Z. Mária: *Erő*. [Prózavers.] = Tiszatáj, 1/55. p.
1055. NEMES Z. Mária: *Vaginális szívb*. [Prózavers.] = Tiszatáj, 1/55. p.
1056. SZILÁGYI-NAGY Ildikó: *Csendes kert I–36*. [Prózavers.] = Alföld, 2/18–19. p.
1057. TÉREY János: *Aki élő zajjal jár*. [Strófkába tördelt rövidpróza.] = Élet és Irodalom, február 3. 14. p.
1058. TÉREY János: *A burokban*. [Strófkába tördelt rövidpróza.] = Élet és Irodalom, január 6. 14. p.
1059. TÉREY János: *Painkiller*. [Prózavers.] = Alföld, 1/27–28. p.

### Kevert műfajok

1060. DREFF János: *Bevezetés a szövegirodalomba*. [Képek és próza.] = Kalligram, 2/37–50. p.
1061. ESTERHÁZY Péter: *Literátor versus »meglepetés«*. [Vers és esszé.] = Jelenkor, 1/1305–1316[1–12]. p.
1062. KESZTHELYI Rezső: *Ottthonból származott otthon*. [Versek és jegyzetek.] = Irodalmi Jelen, 1/10–19. p.
1063. KESZTHELYI Rezső: *Ottthonból származott otthon*. [Versek és jegyzetek, 2. rész.] = Irodalmi Jelen, 2/12–18.
1064. NAGY Zopán: *Tört kövön árnyék*. [Versek és rajzok.] = Irodalmi Jelen, 1/89–91. p.
1065. RADOSZÁV Miklós: *szerelmes vallomás holdfényű keretben*. [Vers és rajz.] = PoLiSz, 2/39. p.
1066. RADOSZÁV Miklós: *szerelmes vallomás holdfényű keretben 2*. [Vers és rajz.] = PoLiSz, 2/40. p.
1067. TANDORI Dezső: *Hevenyészett vízválasztók*. [Verstörödékek, jegyzetek rajzokkal.] = Székelyföld, 2/5–10. p.

(Összeállította: KÖRÖS KATA)

## SZÉPIRODALMI FIGYELŐ-DÍJ 2011

A Szépirodalmi Figyelő szerkesztősége 2004-ben díjat alapított, amelyet 2005-ben adott ki először.

A kuratórium tagjai:

Szentmártoni János, a Magyar Írószövetség elnöke

Kollár Árpád, a Fiatal Írók Szövetsége elnöke

Szilágyi Márton irodalomtörténész, az ELTE BTK docense

Pápay György, a Szépirodalmi Figyelő főszerkesztője

A kuratórium idén munkásságáért *Bodor Ádámnak* (*Damasskin Nikolsky róka*i című prózáját lásd Székelyföld 2011/7.; SZIF 2011/5.), valamint *Győrffy Ákosnak* (*A Würzburg hullámai* című versét lásd Magyar Lettre Internationale 2011/2.; SZIF 2011/4.) Pető Hunor képzőművész bronzplakettjét adományozta.

A díjakat 2012. május 17-én a Hadik Kávéházban adták át.



## BODOR ÁDÁM

Két héttel azelőtt, hogy Önök elé kellett állnom, újra elindultam Borcan ezredessel terepszemlére a dobrini erdőkerület egyik kopár magaslatára. Újra bejártam a Sinistra-körzet baljós vidékét, hókásától tocsogó, nehéz szagoktól terhes, tunguz náthától fenyegetett erdőit. Ez az a környék, ahol megtörténhet, hogy egy férfi a szolgálataiért tartós használatba kapja más feleségét, sőt a férj még be is keni az átadás előtt mogyoróolajjal az asszonyt, hogy jobb benyomást tegyen. A Pop Ivan gerincén az is megeshet, hogy valaki anélkül veszítse el lefagyott fülét, hogy észrevenné, és legfeljebb egy hanyag kézlegyintéssel nyugtázza a veszteséget. A *Sinistra-körzet* különös nevű szereplőiből rég kiveszett az egymás iránti részvét, a túléléshez szükséges gyakorlatias látásmód pedig kiölte a szeretetet, annullálta az erkölcsöt.

Mágikus-e ez a realizmus? – firtatja a *Sinistra* fülszövegében Esterházy, s maga is beismeri, talán szükségtelen ezen elmélkedni. Ha már mágikus, akkor inkább mágikus nihilizmus – ahogy Mészáros Urbán Szabó Gábor fogalmazta meg a *Verhovina madarairól* szóló elmélyült kritikájában. Bodor Ádám ugyanis nem engedi, hogy a történet elemelkedjen. Végig lenn tart minket. Regényei olyan világban játszódnak,



Bodor Ádám és Falvai Máttyás. Fotó: Kaposi Dorka

ahol a hagyományos európai kultúra nem játszik semmilyen szerepet, alakjai szinte sohasem teszik be a lábukat intellektuális régiókba. A humanista erkölccsel tökéletes ellentétben álló történetek és ezek kézenfekvőként, magától értetődőként való kezelése szüli legtöbb esetben azt a sohasem tolakodó, de az erdőt megzengető bűvópatakként állandóan jelenlévő feszültséget, ami miatt története (lassú folyásuk ellenére is) kikövetelik maguk számára a lankadatlan figyelmet.

Forszírozhatnánk a kérdést, hol járunk és mely időben? A múlt ez, a jelen vagy a jövő? Behatárolhatjuk-e földrajzilag Sinistrát vagy Verhovinát? Teljesen fölösleges azonban ezen tűnődnünk, Macondót is hiába keresnénk Kolumbia térképén. A Bodor-könyvek külön bejáratú földrajzát, társadalmi berendezkedését (ha beszélhetünk egyáltalán ilyesmiről), szokásait és normáit nem érdemes beazonosítanunk. Hiszen jutunk ezzel akár egy lépéssel is előrébb a lényegre illetően? Érdemes inkább úgy tekintetnünk rájuk, mint egy laboratóriumra, amelyben a szerző szereplőin végzi kísérleteit. Egyetemes vonásokat, egyetemes reakciókat, változhatatlanul emberi minőségeket jár körül. Olyan mélyrétegeket mozgat át, amelyek mindannyiunkban közösek, és kevesen vagyunk hajlandóak foglalkozni velük.

Bodor Ádám írásművészete rendkívül érzéki, akkor is, ha nem mindig kényezteti érzékeinket. A szereplőkből és a természetből ki-gözölgő szagok, bár nem mindig kellemesek, sajátos módon bevonják az olvasót valamiféle intimitásba, egyszersmind figyelmeztetik arra: nem vagyunk különbek a természet bármely más teremtményénél, magunk is állatok vagyunk, még ha kissé (no, nem nagyon) beszédesebbek is a többi állatnál. Hogy hatalmi struktúrákat engedünk a fejünk fölé nőni, és azok árnyékában félünk, gyanakszunk, szorongunk – az már a mi bajunk.

Bodor Ádámé az egyik legegyszerűsebb, legegyszerűbb és legkerekebb életmű a kortárs magyar irodalomban. Ha nem lenne tapintatlanság szemtől szembe nagy szavakkal dicsérni, találnék még szavakat, amelyek méltóbban kifejeznék lelkesedésemet. Nehéz Bodor regényeiről bármit is mondani. Könyvei azon művek közé tartoznak, amelyekről nem lehet beszélni, mert azok viszonylatában minden szó üres fecsegésnek hat. Bodor Ádám úgy szűri át a valóságot csak rá jellemző látásmódján, ahogyan hőse, Andrej Bodor szűri át a denaturált szeszt mandzsettáján. Nem értjük, ettől mi változik, de valami mégiscsak megváltozik. Valószínűtlenségében is igazabb lesz.

FALVAI MÁTYÁS

## GYÓRRFY ÁKOS

Mozdulatlanság, csönd, időtlenség. Előttünk egy táj hever, valahol lent folyó tekereg be a fák közé, majd egy domboldallal odébb újra felbukkan. A parti fűz belóg a víz fölé, kitakarja előlünk a folyót. A fán szajkó csetteg bele a szürkeségbe, nem látjuk, csak halljuk. Majd felröpül, s elsuhan a dombon húzódó szőlőkordon felé. A ház melletti hordóban esővíz, ősszel must volt benne. Valami rothad az avar alatt. A kerti asztalon üvegben méz, a mézben bogár. Aranylik. A táj mozdulatlan, csöndes, időtlen. Mintha évezredek óta itt lenne, s közben legtöbbünk számára mégis – valahogy idegen.

Gyórrfy Ákos verseit olvasva akarva-akaratlanul lelassulunk, felvesszük a táj ritmusát. Ahogyan a szajkó ráérősen csetteg az ágon, ahogyan a bogár arannyá változik a mézben, ahogyan a felhő harangzúgás közben beárnyékolja a hegyoldalt. Olvassuk a tájat, kimerevednek előttünk a képek, s idővel rájövünk, a táj nem idegen, mi vagyunk idegenek. Hiszen kik vagyunk mi, hogy magunkhoz mérhessük a folyót, a fát, az eget? Önnön idegenségünk, elszakíttottságunk, közösségi magányuk felismerése nem pillanatok alatt történik. De megtörténhet. Megeshet. S akkor, a felismerés e pillanatában már tudjuk esendőségünket, saját kiszolgáltatottságunkat. És figyelni kezdünk. Először a tájra, aztán magunkra, végül ismét a tájra. „Lehet-e, hogy valaki inkább már táj.” – teszi fel a pontra végződő kérdést a költő. A modalitás eldönthetlensége először felriaszt, mint a hajnali vándor léptei a mező felé váltó özet, majd megállít, és a kérdés kijelentésbe mozdul. Talán lehet, mondom én, Gyórrfy verseit olvasva. De talán nem is kell eldönteni. Szükségtelen. Elég megtalálni és feltenni a kérdést. A kérdést, mely sokkal több mindent elárul, mint egy lehetséges válasz. A figyelem, a tekintet irányáról vall, arról, hogy a szemlélő odafordul, néz, meglát és megnevez. Ez utóbbi nagyon fontos. Gyórrfy Ákos szövegei tudnak nevesíteni, megnevezni tárgyakat, élőlényeket, a minket körülvevő világot. Hiszen csak az van, amit meg tudunk nevezni. S ha már nevet adtunk neki, akkor viszonyunk is van hozzá, vizsgálhatjuk, méregethetjük, latolgathatjuk.

A versek azonban hallgatni is tudnak, sőt szinte mindig tartózkodón háttérbe vonulnak, épphogy csak jelzik a tekintet irányát, egy mozdulatot, egy hangot mutatnak, nem tolakodón, időt és teret engedve a gondolatoknak. S a táj szemlélése mellett a mézbe fordult



Vincze Ferenc és Gyórrfy Ákos. Fotó: Kaposi Dorka

bogár pillanata a transzcendens felé nyit kaput, szinte alig észrevehetőn lopakodik be gondolataink közé valami megrendítő nagyság, valami megfoghatatlan, valami, amit ott leledzik a szavak között, a dolgok között, a szajkó csettegésében és felröpülésében. Ami mindig is ott volt, csak éppen alig vagy nem vettünk róla tudomást. Hiszen láttuk-e már, hogyan sodródik át gyantacseppként a nap az itató vizén? Vagy megvizsgáltuk-e már, milyen is az odébb rúgott kavics helye a földön?

Gyórrfy Ákos versei, miközben látványosan a bennünket körülvevő táj felé fordulnak, az ismeretlen felé nyitnak utakat. Csöndesen, tartózkodón, azonban a legnagyobb türelemmel és állhatatossággal. S miközben úgy tűnik, nem történik semmi, mozdulatlan tájon kalandozik a szemünk, mi magunk kezdünk részt venni valamiben, amiben valaha benne lehettünk. Aminek csak az emléke létezik – ha létezik egyáltalán. És ez a bevezetés – vagy akár beavatásnak is nevezhetjük – olyan látást eredményez, amely egy idő után már nem csupán a tájra vonatkozik. Kiterjeszhető alapvető viszonyainkra, sőt engedi meglátni a kezünk mozdulatát, amint nyúlunk a kávésbögréért, az újságért, a pénzért, amit odavetünk a hajléktalannak. Mert kezünk mozdulatában felismerni magunkat, nos, ehhez látnunk kell. És nemcsak

a bögrét, a fejszét, a hajléktalant, hanem magunkat is a mozdulat közben. Majd ismét őket. És senki sem mondta, hogy ez könnyű. Gyórfy Ákos egyetlen verssora sem állítja ezt. Ahogyan azt sem, hogy meg kell tennünk. Csak éppen láttatja a lehetőséget.

Ezt jelenti számomra e költészet. Mozdulatlanságot, csöndet, időtlenséget. Az emberben rejlő reményt. És ezért jelent külön örömet számomra, hogy elsőként gratulálhatok Gyórfy Ákos SZIF-díjához.

VINCZE FERENC

## SZÁMUNK SZERZŐI

BAZSÁNYI SÁNDOR (1969) kritikus, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Esztétika Tanszékének oktatója

BENE SÁNDOR (1964) irodalomtörténész, az MTA Irodalomtudományi Intézetének tudományos főmunkatársa

BUDA ATTILA (1953) irodalomtörténész, könyvtáros, a Szépirodalmi Figyelő főmunkatársa

CSORDÁS LÁSZLÓ (1988) kritikus, a Debreceni Egyetem Irodalomtudományok Doktori Iskolájának hallgatója

CSUKA BOTOND (1987) kritikus

FALVAI MÁTYÁS (1984) író, kritikus

HORKAY HÖRCHER FERENC (1964) esztétikustörténész, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Esztétika Tanszékének tanszékvezetője

MÉSZÁROS MÁRTON (1977) irodalomtörténész, a Károli Gáspár Református Egyetem Összehasonlító Irodalomtudományi és Irodalomelméleti Tanszékének oktatója

PÁPAY GYÖRGY (1978) filozófiatörténész, a Szépirodalmi Figyelő főszerkesztője

L. SIMON LÁSZLÓ (1972) író, költő, országgyűlési képviselő, a Szépirodalmi Figyelő korábbi főszerkesztője

VASS NORBERT (1985) kritikus, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történettudományi Doktori Iskolájának hallgatója

VÁRI GYÖRGY (1978) irodalomtörténész, újságíró

VINCZE FERENC (1979) író, irodalomtörténész, a Szépirodalmi Figyelő rovatvezetője

ZSÁVOLYA ZOLTÁN (1968) író, költő, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Esztétika Tanszékének oktatója, a Szépirodalmi Figyelő rovatvezetője